

Súd: Okresný súd Bratislava III
Spisová značka: 19C/109/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1318205849
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladislav Birás, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSBA3:2023:1318205849.13

Uznesenie

Okresný súd Bratislava III v spore žalobcu: E. Z., narodený XX. decembra XXXX, trvalým pobytom v V., adresa na doručovanie V. XX, F., zastúpený JUDr. Lýdiou Ráckovou, advokátkou v Senci, Lichnerova 72, proti žalovaným: 1/ STAV-COLOR investičná, s. r. o., so sídlom v Senci, Mierové nám. 2, IČO: 44 727 259, 2/ X. O., narodený 8. septembra XXXX, trvalým pobytom v F., Y. XX, E. republika, 3/ DPS financial consulting, s. r. o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 2742/17, IČO: 46 713 930, zastúpená advokátskou kanceláriou PETKOV & Co s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 50 430 742, 4/ W. F., narodený 7. augusta XXXX, bytom v F., O. XXX/XX, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Mutkovič, s.r.o., so sídlom v Hlohovci, SNP 10, IČO: 53 121 279, a 5/ Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta 2, IČO: 35 937 874, o určenie vlastníckeho práva a o určenie neexistencie záložného práva, takto

rozhodol:

Konanie **z a s t a v u j e**.

Žalovaná 3/ a žalovaný 4/ majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Žalovaným 1/, 2/ a 5/ náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava III 25. septembra 2018 po pripustení jej zmeny uznesením z 24. januára 2021 a uznesením zo 17. mája 2022 č. k. 19C/109/2018-365 domáhal, aby súd určil, že

(i) žalovaný 4/ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX pre katastrálne územie F., obec F., okres F., a to pozemku parcely registra „C“ č. XXXX - vinice vo výmere XXX m², pozemku parcely registra „C“ č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 397 m², pozemku parcely registra „C“ č. XXXX/X - záhrady vo výmere 397 m² a stavby rodinného domu so súp. č. XXX, postavenom na pozemku parcely registra „C“ č. XXXX (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“), v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1/2 k celku, a

(ii) vo vzťahu k tomuto spoluvlastníckemu podielu na predmetných nehnuteľnostiach žalovaná 3/ nemá záložné právo na zabezpečenie úveru podľa zmluvy V-XXXX/XXXX z 27. júla 2017 a žalovaná 5/ nemá exekučné záložné právo podľa EX XXXXX/XX z 11. októbra 2019 a podľa EX XXXXX/XX z 11. októbra 2019.

2. Žalobca podaním predneseným na pojednávaní konanom 10. novembra 2022 a vlastnoručne podpísaným do zápisnice o tomto pojednávaní vzal svoju žalobu v celom rozsahu späť. Dôvodom späťvzatia jeho žaloby bolo jednak uvedenie predbežného právneho posúdenia veci súdom, podľa ktorého mu ako veriteľovi žalovaného 4/ nesvedčí v konaní aktívna vecná legitímácia o určenie vlastníckeho práva v prospech žalovaného 4/ a o určenie neexistencie záložného práva, a jednak skutočnosť, že na Okresnom súde Bratislava III sa vedie pod spisovou značkou 62C/36/2022 konanie,

v ktorom sa totožného procesného nároku v procesnej pozícii žalobcu domáha už priamo žalovaný 4/. Navrhol, aby súd konanie zastavil.

3. Vzhľadom na skutočnosť, že v rozhodovanom spore už bolo začaté pojednávanie, súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili, či so späťvzatím žaloby a zastavením konania súhlasia.

4. Žalovaná 1/ na výzvu súdu na vyjadrenie súhlasu so späťvzatím žaloby v súdom stanovenej lehote nereagovala. To potom znamená, že neuviedla (netvrdila), a teda nemá (resp. súd nezistil) žiadny vážny dôvod, pre ktorý by so späťvzatím žaloby a zastavením konania nesúhlasila.

5. Žalovaný 2/ vo svojom podaní doručenom súdu 21. novembra 2022 a žalovaná 3/ vo svojom vyjadrení k späťvzatiu žaloby na pojednávaní konanom 10. novembra 2022 uviedli, že majú vážny dôvod pre nesúhlas so späťvzatím podanej žaloby.

5.1. Žalovaní 2/ a 3/ zastávajú názor, že žalobca má na požadovaných určeníach naliehavý právny záujem i aktívnu vecnú legitimáciu v spore, pretože podľa teórie civilného procesného práva „predpokladom na procesnú legitimáciu žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe nie je to, že žalobcovi tvrdené právo patrí. Žalobca môže žiadať aj určenie práva žalovaného (ktoré existuje voči žalobcovi alebo voči inému ďalšiemu žalovanému), samozrejme, za predpokladu, že má na určení naliehavý právny záujem.“ Z toho potom vyplýva, že ak žalobca preukáže spoluvlastnícke právo žalovaného 4/ k predmetným nehnuteľnostiam, bude oprávnený v rámci prípadného exekučného konania vedeného na tento spoluvlastnícky podiel efektívne si uplatniť právo na uspokojenie (hoc len z časti) svojej pohľadávky voči žalovanému 4/. Jeho právne postavenie sa teda zlepší už len tým, že získa možnosť započatť exekúciu na majetok žalovaného 4/. A ďalej, ak by žalobca preukázal, že žalovaný je spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností, bude daný aj naliehavý právny záujem na určení neexistencie záložného práva, pretože si zlepší svoje postavenie pri speňažovaní predmetných nehnuteľností v rámci exekúcie. Zároveň je daný aj naliehavý právny záujem žalovaného 4/, pretože rozsudok vyslovujúci požadované určenia bude záznamovou listinou do katastra nehnuteľností o právach k nehnuteľnostiam, o ktorých žalovaný 4/ v spore tvrdí, že je ich spoluvlastníkom.

5.2. Svoj nesúhlas so späťvzatím žaloby zároveň odôvodnili tým, že predmetné konanie sa vedie už viac ako štyri roky a nebolo by preto v súlade so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania, aby sa zastavilo len z toho dôvodu, že žalovaný 4/ sa chce domáhať totožných procesných nárokov v procesnej pozícii žalobcu v konaní vedenom pod spisovou značkou 62C/36/2022. Žalovaní 2/ a 3/ by boli potom nútení od znova obhajovať svoje záujmy v konaní sp. zn. 62C/36/2022, v ktorom je v súčasnosti daná prekážka litispendencie práve z dôvodu priebehu tohto konania. Žalovanému 4/ teda nič nebráni adekvátne brániť svoje záujmy aj v tomto predmetnom konaní sp. zn. 19C/109/2018 potvrdzovaním tvrdení žalobcu či uvádzaním vlastných tvrdení, a tým podporovať dosiahnutie vydania určovacieho rozsudku o totožných určeníach, ktorých sa sám domáha v konaní sp. zn. 62C/36/2022.

5.3. Žalovaný 2/ ďalej dodal, že je spolu so žalovaným 4/ v nerozlučnom spoločenstve, pretože určovací výrok rozsudku sa musí vzťahovať na nich oboch. Ak si procesné úkony nerozlučných spoločníkov odporujú, posúdi ich súd so zreteľom na povahu a okolnosti sporu tak, aby to bolo v súlade s rozumným usporiadaním vzťahov. Z okolnosti prípadu je zjavné, že dva subjekty konania (žalobca a žalovaný 4/) tvrdiace naliehavý právny záujem sú „formálne“ (nie však „materiálne“) na opačných stranách sporu a súčasne tri subjekty s rozdielnymi materiálnymi právnymi záujmami sú formálne na tej istej strane (žalovaný 2/, 3/ a 4/). Podľa názoru žalovaného 2/ jeho nesúhlas so späťvzatím žaloby žalobcu musí spôsobiť, že súd neprihliadne na súhlas žalovaného 4/ so späťvzatím žaloby. Konanie musí sledovať najmä materiálne hľadisko a súd nesmie na vec prihliadať iba na formálne postavenie subjektov.

6. Žalovaní 4/ a 5/ na pojednávaní konanom 10. novembra 2022 vyjadrili so späťvzatím žaloby a zastavením konania svoj súhlas, ktorý následne vlastnoručným podpisom potvrdili do zápisnice o tomto pojednávaní.

7.1. Podľa § 144 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) žalobca môže vziať žalobu späť.

7.2. Podľa § 145 ods. 1 CSP ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

7.3. Podľa § 146 ods. 1 CSP súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

8. Právo na súdnu ochranu v civilnom sporovom konaní je návrhové (porov. § 156 CSP), čo teda znamená, že súd sám nesmie súdne konanie začať a de facto žalobcovi realizáciu práva na súdnu ochranu vnútiť. Ak žalobca, ktorý podaním žaloby inicioval súdne konanie, si z akéhokoľvek dôvodu v ňom neželá ďalej pokračovať, čo formálne vyjadrí späťvzatím žaloby, nastáva obdobný stav, akoby žaloba nebola podaná a súd by mal konanie zásadne zastaviť (ak zákon neustanovuje inak).

9. Späťvzatie žaloby je jedným zo širokej škály dispozičných oprávnení žalobcu ako účastníka (subjektu) konania s postavením tzv. dominus litis (pána sporu), ktorý má právo procesnými úkonmi, ktoré sú prejavom jeho autonómnej vôle, ovplyvňovať priebeh a smerovanie celého súdneho konania (tzv. dispozičný princíp civilného procesu). Vôľa žalobcu dosiahnuť zastavenie konania procesným úkonom, ktorým berie žalobu späť, je však limitovaná dvoma skutočnosťami, a to nesúhlasom druhej procesnej strany so zastavením konania a existenciou vážnych dôvodov, pre ktoré konanie zastaviť nemožno. Dôkazné bremeno existencie takýchto vážnych dôvodov potom v konaní nesie žalovaný (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 8/2013).

10. Posúdenie dôvodnosti nesúhlasu so späťvzatím žaloby je výlučne vecou úvahy súdu. Nemusí ísť len o dôvody a záujmy právne, ale aj závažné etické, morálne, ekonomické a iné motívy závažného charakteru, pre ktoré súd konanie nezastaví (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 138/2009, publikované v časopise Zo súdne praxe pod č. 32/2014). Súd pri posudzovaní závažnosti dôvodov berie na zreteľ jednotlivé skutkové okolnosti prípadu a povahu uplatňovaného nároku a hodnotí predovšetkým možné dôsledky zastavenia konania z hľadiska právneho a faktického stavu vzťahov medzi účastníkmi a dopad na postavenie účastníkov, najmä žalovaného, s prihliadnutím na mieru ohrozenia jeho práv a právom chránených záujmov (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 136/2010). Samotné presvedčenie žalovaného o vážnosti ním uvedeného dôvodu bez ďalšieho nepostačuje na nepripustenie späťvzatia žaloby. Tieto dôvody nesúhlasu so späťvzatím žaloby je oprávnený posudzovať jedine súd a ak dospeje k záveru, že sú tak závažné, že opodstatňujú prejednanie a meritórne rozhodnutie sporu proti vôli žalobcu, uznesením rozhodne o nepripustení späťvzatia žaloby alebo jej časti a v konaní môže pokračovať podľa § 146 ods. 1 prvej vety CSP; v opačnom prípade konanie zastaví (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 60/2016).

11. Keďže žalovaní 2/ a 3/ sa vyjadrili, že so späťvzatím žaloby nesúhlasia, súd sa najskôr zaoberal tým, či dôvody ich nesúhlasu možno považovať za vážne. Dospel pritom k záveru, že žalovaní 2/ a 3/ žiadny vážny dôvod na ich strane, majúci právny, morálny, etický, ekonomický či iný závažný charakter, nezistil.

12. Skutočnosť, že podaná určovacia žaloba žalobcu by napokon mohla z vecného hľadiska s úspechom obstať, pretože žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem a v konaní mu - hoci len ako veriteľovi žalovaného 4/ - svedčí aktívna vecná legitímácia, významovo nezodpovedá pojmu „dôvod“ nesúhlasu so späťvzatím žaloby alebo „záujem“ na pokračovaní v konaní tak, ako to má na mysli § 146 ods. 1 prvej vety CSP. Inak povedané, to, či žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem a či mu v konaní svedčí aktívna vecná legitímácia, nie je žiadnym „dôvodom“ (napr. právnym, etickým, morálnym, ekonomickým) existujúcim na strane žalovaného pre nepripustenie späťvzatia žaloby, ale výsledkom právneho posúdenia veci, t. j. právnym záverom (ktorý - navyše - prijíma výlučne súd, a nie strana v konaní). Samotné právne posúdenie veci avšak nemožno stotožňovať s vážnym dôvodom nesúhlasu žalovaného so späťvzatím žaloby a prípadná opodstatnenosť procesných nárokov, ktorých prisúdenia sa žalobca domáha, nemá vplyv na posúdenie vážnosti dôvodov nesúhlasu žalovaného so späťvzatím žaloby. Pri vyhodnocovaní dôvodu nesúhlasu a jeho vážnosti, pre ktorý by súd nemal pripustiť späťvzatie žaloby, súd neskúma, či sa žaloba inak javí ako opodstatnená alebo nie. Civilný sporový poriadok totižto nijako nelimituje, že späťvzatie sa môže týkať len takých žalôb, ktoré sa javia ako nedôvodné. Ale práve naopak, žalobcovi ako pánovi sporu nič nebráni vziať späť aj takú žalobu, ktorá je dôvodná. Právnu argumentáciu žalovaných 2/ a 3/, ktorá vedie k záveru, že žalobca by v podstate nikdy nemohol vziať žalobu späť, pokiaľ sa javí ako dôvodná (resp. je podaná aktívne vecne legitimovanou osobou, ktorej svedčí naliehavý právny záujem), tak treba ako nesprávnu odmietnuť. Z uvedeného potom vyplýva, že skutočnosť, či žalobca má alebo nemá aktívnu vecnú legitímáciu v konaní a naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nie je a z povahy veci ani nemôže byť vážnym dôvodom žalovaných 2/ a 3/ pre to, aby súd predmetné konanie napriek späťvzatiu žaloby nezastavil a ďalej v ňom i proti vôli žalobcu pokračoval.

13. Ani dĺžka konania nemôže byť v danom prípade považovaná za kvalifikovaný dôvod pre nepripustenie späťvzatia žaloby v zmysle § 146 ods. 1 prvej vety CSP, čiže za vážny dôvod. Zastavením konania sa žalovaným 2/ a 3/ žiadna vážna hospodárska či ekonomická ujma na právach neprivodí, pretože ich doposiaľ evidované hmotnoprávne postavenie sa nijako nezmení (nezhorší) a späťvzatím žaloby tak pomíne spochybňovanie či ohrozovanie ich vecných práv zo strany žalobcu. Napokon žalovaní 2/ a 3/ hrozbu žiadnej vážnej hospodárskej či ekonomickej ujmy v súvislosti so zastavením konania nielenže nepreukázali, ale ani netvrdili. Pokiaľ žalovaným vznikli v súvislosti s účasťou v predmetnom konaní trovy a sami procesne nezavinili zastavenie konania, potom sa uplatní zásada, že tá strana, ktorá procesne zavinila zastavenie konania (t. j. žalobca), bude v konečnom rozhodnutí zaťažená povinnosťou im vzniknuté trovy konania plne nahradiť (porov. § 256 ods. 1 CSP).

14. Ďalšie tvrdenia žalovaných 2/ a 3/ o tom, že žalovanému 4/ nič nebráni adekvátne brániť svoje záujmy aj v tomto predmetnom konaní (sp. zn. 19C/109/2018), a preto nie je nevyhnutné, aby sa sám v procesnej pozícii žalobcu domáhal totožných procesných nárokov v osobitnom konaní (sp. zn. 62C/36/2022), v ktorom by boli žalovaní 2/ a 3/ nútení od znova obhajovať svoje záujmy, takisto nie sú spôsobilé prelomiť zásadu proti vôli žalobcu pokračovať v konaní a späťvzatie žaloby nepripustiť. Žalovaným totiž nepatrí procesné právo vyberať si, v ktorom konkrétnom už začatom konaní sa bude ďalej pokračovať a uplatnený procesný nárok sa meritórne prejedná, pretože zákon im procesné postavenie dominus litis (pána sporu) nepriznáva.

15. Za vážny dôvod nesúhlasu žalovaných 2/ a 3/ so späťvzatím žaloby nemožno považovať ani ich tvrdenia odkazujúce na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania v súvislosti, že by boli nútení od znova obhajovať svoje záujmy.

15.1. Konanie vedené pod sp. zn. 62C/36/2022 inicioval podaním žaloby p. W. F., ktorý v tomto konaní má procesné postavenie žalovaného 4/. V konaní vedenom pod sp. zn. 62C/36/2022 žalobca už nevystupuje. Pri riešení otázky hospodárnosti je potrebné vziať primárny zreteľ na osobu žalobcu, a nie žalovaných. Žalobca je ten, kto zoberal žalobu späť, pričom jeho dôvody späťvzatia žaloby spočívajú okrem iného aj v tom, aby sa mu ďalšou účasťou v konaní nenavyšovali trovy. Niet preto rozumného dôvodu nútiť žalobcu ako veriteľa žalovaného 4/ ďalej sa zúčastňovať konania o určovacom nároku, ktorý si napokon uplatnil v osobitnom konaní aj sám žalovaný 4/ (a o ktorom sa bude bez jeho účasti ďalej konať), a tak znášať ďalšie výdavky spojené s konaním s preňho neistým výsledkom.

15.2. Napokon za súčasnej procesnej situácie ešte nedošlo k meritórnemu prejednaniu veci čo do otázky, či žalovanému 4/ skutočne svedčí spoluvlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a či sú skutočne zaťažené záložným právom v prospech žalovanej 5/. Procesná obrana práva žalovaných 2/ a 3/ preto ešte nenadobudla „rozsiahly“ charakter (vo veci sa doposiaľ konali len dve pojednávania, žalovaný 2/ sa k zmenenej žalobe písomne nevyjadril vôbec a žalovaná 3/ uskutočnila len jedno písomné podanie), a preto ani z tohto pohľadu nemožno dôvod ich nesúhlasu so späťvzatím žaloby vyhodnotiť ako vážny.

16. Späťvzatie žaloby takisto nie je limitované tým, že by bolo prípustné alebo z povahy veci realizovateľné len v prípade, ak subjekty konania nevystupujú v nerozlučnom spoločenstve. Samotná skutočnosť, že žalovaní 2/ a 4/ (hoci každý z nich má na výsledku sporu protichodný záujem, čo teda znamená, že tieto subjekty z „materiálneho“ aspektu nevystupujú na tej istej sporovej strane) vystupujú v spore v procesnom postavení nerozlučných spoločníkov, nemôže byť automaticky stotožňovaná vážnym dôvodom nesúhlasu späťvzatia žaloby. Procesné postavenie subjektov v súdnom konaní a existencia procesného spoločenstva je len procesnoprávny fakt, ktorý sám osebe nevyjadruje žiadny dôvod alebo záujem (právny, etický, ekonomický a pod.) žalovaných, pre ktorý by sa malo napriek vôli žalobcu v konaní ďalej pokračovať. So zreteľom na uvedené súd uzatvára, že absencia označenia akéhokoľvek kvalifikovaného (vážneho) dôvodu na strane žalovaných 2/ a 3/, pre ktorý by súd nemal pripustiť späťvzatie žaloby, má potom za následok, že niet dôvodu, aby súd neprihliadol na súhlas žalovaného 4/ so späťvzatím žaloby v zmysle § 76 ods. 3 CSP.

17. Sumarizujúc uvedené, so zreteľom na dispozitívny úkon žalobcu, ktorým svoju žalobu vzal v celom rozsahu späť, na súhlas žalovaných 4/ a 5/ so späťvzatím podanej žaloby a na absenciu nesúhlasu žalovaných 1/, 2/ a 3/ so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov, ktorých existenciu sa im v konaní nepodarilo preukázať, súd podľa citovaných zákonných ustanovení konanie zastavil.

18. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. V rozhodovanom spore vznikol žalovaným 1/ až 5/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože žalobca procesne zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, keďže sa rozhodol v konaní ďalej nepokračovať. Súd v danom prípade nemal preukázanú nijakú skutočnosť, ktorá by nasvedčovala tomu, že žaloba bola vzatá späť kvôli takému správaniu alebo konaniu žalovaných, v dôsledku ktorého by sa stala po jej podaní bezdôvodnou.

18.1. O výške náhrady trov konania žalovanej 3/ a žalovaného 4/ rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

18.2. Súd však v súlade so zásadou procesnej ekonómie v zmysle čl. 17 CSP náhradu trov konania žalovaným 1/, 2/ a 5/ nepriznal (R 72/2018), pretože z obsahu spisu vyplýva, že im v tomto konaní žiadne trovy súdneho konania ani právneho zastúpenia nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Bratislava III. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).